MATATAG K to 10 Kurikulum Lingguhang Aralin	Paaralan:	DepEdClub.com	Baitang:	4
	Pangalan ng Guro:		Asignatura:	ARALING PANLIPUNAN
	Petsa at Oras ng Pagtuturo:	OCTOBER 14 - 18, 2024 (WEEK 3)	Markahan at Linggo:	Ikalawang Markahan

I. NILALAMAN NG KURIKULUM, PAMANTAYAN, AT MGA KASANAYAN SA ARALIN	
A. Mga Pamantayang Pangnilalaman	Naipamamalas ang pag-unawa sa ugnayan ng tao at heograpiya bilang batayan sa angkop na pagtugon sa mga oportunidad at hamong kaakibat nito.
B. Mga Pamantayan sa Pagganap	Nakabubuo ng gawaing nagsusulong sa pangangalaga at paglinang ng mga pinagkukunang yaman.
C. Mga Kasanayan at Layuning Pampagkatuto	**Kasanayan sa Pakikinig at Pagbasa** ● Natutukoy ang mga pinagkukunang-yamang Lupa at Tubig na matatagpuan sa bansa. a. Naibibigay ang mga iba't ibang yamang lupa at tubig ng bansa. b. Naiisa-isa ang mga biyaya ng mga likas na yaman lupa at tubig ng bansa. c. Naiuugnay ang mga yaman ng bansa sa epekto nito sa tao at sa kanyang kabuhayan, kapaligiran, at kultura. ● Naipaliliwanag ang iba't ibang pakinabang pang-ekonomiko ng mga pinagkukunang yaman Lupa at Tubig ng bansa. a. Nailalahad ang mga pang-ekonomiyang aspekto ng pinagkukunang yaman mg bansa b. Nakapaglalahad ng mga iba't ibang kahalagahan ng yamang lupa at tubig sa pambansang ekonomiya. c. Nakapagsasalaysay ng mga magandang epekto ng paggamit ng mga yamang lupa at tubig sa ekonomiya ng bansa. d. Naibabahagi ang mga pakinabang pang-ekonomiya mula sa paggamit ng yamang pambansa para sa kabuhayan, kapaligiran at kultura ● Natatalakay ang mga hamon at pagtugon sa mga gawaing pangkabuhayan ng bansa a. Nasusuri ang mga iba't bang hamon sa mga gawaing pangkabuhayan ng bansa b. Naiisa-isa ang mga batas at ahensya ng pamahalaan na tumutugon sa pagpapahalaga at pagpapanatili ng mga likas na yaman ng bansa. c. Nakapagbibigay ng mga paraan sa pagtugon sa mga hamon pangkabuhayan ng bansa d. Naipaghahambing ang mga epekto ng hamon at pagtugon ng gawaing pangkabuhayan ng bansa sa kabuhayan, kapaligiran at kultura.

<table>
<tr><td>D. Mga Kasanayan at Layuning Pampagkatuto</td><td>Kasanayan sa Pakikinig at Pagbasa
● Natutukoy ang mga pinagkukunang-yamang Lupa at Tubig na matatagpuan sa bansa.
a. Naibibigay ang mga iba't ibang yamang lupa at tubig ng bansa.
b. Naiisa-isa ang mga biyaya ng mga likas na yaman lupa at tubig ng bansa.
c. Naiuugnay ang mga yaman ng bansa sa epekto nito sa tao at sa kanyang kabuhayan, kapaligiran, at kultura.

● Naipaliliwanag ang iba’t ibang pakinabang pang-ekonomiko ng mga pinagkukunang yaman Lupa at Tubig ng bansa.
a. Nailalahad ang mga pang-ekonomiyang aspekto ng pinagkukunang yaman ng bansa.
b. Nakapaglalahad ng mga iba't ibang kahalagahan ng yamang lupa at tubig sa pambansang-ekonomiya.
c. Nakapagsasalaysay ng mga magandang epekto ng paggamit ng mga yamang lupa at tubig sa ekonomiya ng bansa.
d. Naibabahagi ang mga pakinabang pang-ekonomiya mula sa paggamit ng yamang pambansa para sa kabuhayan, kapaligiran at kultura

● Natatalakay ang mga hamon at pagtugon sa mga gawaing pangkabuhayan ng bansa
a. Nasusuri ang mga iba’t bang hamon sa mga gawaing pangkabuhayan ng bansa
b. Naiisa-isa ang mga batas at ahensya ng pamahalaan na tumutugon sa pagpapahalaga at pagpapanatili ng mga likas na yaman ng bansa.
c. Nakapagbibigay ng mga paraan sa pagtugon sa mga hamon pangkabuhayan ng bansa
d. Naipaghahambing ang mga epekto ng hamon at pagtugon ng gawaing pangkabuhayan ng bansa sa kabuhayan, kapaligiran at kultura.</td></tr>
<tr><td>E. Integrasyon</td><td>Kaalaman sa pananalapi o pang-ekonomiko (financial literacy) Kaalamang pangkapaligiran (environmental literacy) Lokalisasyon</td></tr>
</table>

II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO

Antonio, E., et al. (2018). Kayamanan 4. Rex Printing Company: Quezon City.
Bruselas-Mien, J., Perez, L., Dejuras-Nocos, A., & Abanto-Pura, J. (2020). Ikatlong Markahan – Modyul 3: Batas at PanuntunangPangkapaligiran, Susundin Ko! Unang Edisyon. Legazpi City.
Merciales, F. L. (2020). Ikalawang Markahan – Modyul 1: Pakinabang Pang-ekonomiko ng Likas na Yaman ng Pilipinas. Unang Edisyon. Legazpi City.
Villanueva, V. M. (2018). #ABKD: Ako Bibo Kase Dapat (Alpabeto ng Inobatibo at Makabagong Guro ng Araling Panlipunan, Edukasyon sa Pagpapakatao, at Filipino). VMV Publishing House: Makati, Bangkal.

III. MGA HAKBANG SA PAGTUTURO AT PAGKATUTO		TALA SA GURO
A. Pagkuha ng Dating Kaalaman	**UNANG ARAW** **1. Maikling Balik-Aral** Ipagawa sa mga mag-aaral ang sumusunod na gawain: **Tugma-Akin:** Hatiin ang klase sa dalawang pangkat. Ang mga mag-aaral na napabilang sa unang pangkat ay magsusulat sa isang pirasong papel ng mga halimbawa ng Anyong Tubig mula sa dati nilang kaalaman. Samantala, ang mga mag-aaral sa Ikalawang Pangkat ay magsusulat sa isang pirasong papel ng katangian ng anyong tubig mula sa dati nilang kaalaman. Pagkatapos magawa ang tuntunin ng aktibidad, humanap ng kapareha na kung saan magkatugma ang bitbit na pangalan ng anyong tubig sa katangian nito. **2. Pidbak (Opsiyunal)**	
B. Paglalahad ng Layunin	**1. Paglinang sa Kahalagahan sa Pagkatuto sa Aralin** **Gawin ang mga sumusunod na paraan sa interaktibong talakayan:** **Masdan-Larawan:** Magbigay ng mga produkto na maaaring makuha sa mga anyong tubig na nasa larawan. Mula sa: http://2.bp.blogspot.com/ **2. Paghawan ng Bokabolaryo sa Nilalaman ng Aralin** **Papel Ng Karunungan**: Isulat ang mga naisip na kasagutan sa inihandang papel na nakapaskil sa pisara.	Sa bahaging ito, dapat bigyang diin ng guro na ang Yamang tubig ay mga likas na yaman ng bansa.

<table>
<tr>
<td></td>
<td>

Mga Produkto Na Galing Sa Tubig

Buo-Salita: Ibigay ang mga salita mula sa kulang na mga titik na katumbas sa tawag natin sa mga produktong galing Tubig.

Y__m____g T__b __g

Susing-Salita: Pansinin ang mga susing salita bilang munting kahulugan sa nabuong salita sa itaas.

Likas na yaman o kayamanan ng isang lugar o bansa na na nagmula sa mga katubigan.

</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>

C. Paglilinang at Pagpapalalim

</td>
<td>

Kaugnay na Paksa 1: Pinagkukunang – Yaman (Yamang Tubig)

1. Pagproseso Ng Pag-Unawa

Ikot-Repolyo: Magbigay ng iba pang halimbawa ng yamang tubig. Ipasa ang papel na repolyo sa mga mag-aaral habang may musikang pinapatugtog, paghinto ng tugtog, babalatan ng may hawak sa papel na repolyo at magbibigay ng isang halimbawa na naaayon sa hinihinging halimbawa na nakasaad balat.

</td>
<td>

Sa bahaging ito, bigyang-diin ang mga halimbawa ng mga yaman na makukuha sa Tubig (Hal. isda, hipon at iba pang yamang dagat, seaweed, perlas, at mga halamang nagmumula sa katubigan)

Mahalagang

</td>
</tr>
</table>

2. Pinatnubayang Pagsasanay

Panoorin ang video tungkol sa mga yamang tubig sa ating bansa. Mga Yamang Tubig | Teacher Bunny - YouTube. Maaring gamitin ang mga sumusunod na tanong sa pagproseso ng mga kaalaman na makukuha nila sa pinanood na bidyo.

Pamprosesong Katanungan: (Halimbawa lamang ito, maaring dagdagan ang mga katanungan)

1. Saan nanggagaling ang ating mga Yamang Tubig?
2. Ano ang mga iba't-ibang uri ng yamang tubig na matatagpuan sa ating bansa?
3. Ano-ano ang mga kagamitan at produkto na nakukuha sa mga yamang tubig?
4. Bakit mahalaga ang mga yamang tubig

3. **Paglalapat at Pag-uugnay**.

Gawain 1: Tanong-Tugon: Humanap ng kapareha at ibigay ang tugon sa sumusunod na tanong.

Tanong 1	Tugon Mo
Ano ang ibig sabihin ng **Likas** na Yaman?	______________________ ______________________ ______________________

____
____
____

Tanong 2	Tugon Mo
Ano-ano ang mga yamang tubig na matatagpuan sa inyong paligid o komunidad?	______________________ ______________________ ______________________ ______________________

patnubayan ang mga mag-aaral habang nanonood sila ng bidyo.

Iproseso ang
mga kasagutan ng mga mag-aaral sa “**Tanong-Tugon**”
at bigyang diin na ang mga yaman ng bansa ay may malalim na
ugnayan sa kabuhayan, kalikasan, at kultura nito. Ito
ang nagbibigay buhay sa ating
ekonomiya, nagpapala ganap
ng kahalagahan ng pangangalaga sa kalikasan,
at nagpapalakas sa pag-usbong ng ating kultura. Ito'y
mga aspeto ng bansa na nagkakabuklod,na gpapalaganap
ng pagkakakilanlan, at nagtutulak sa atin na mapanatili

ang yaman ng ating bayan.

Tanong 3 Ano sa tingin ninyo ang epekto sa ating kabuhayan, kapaligiran at kultura kung sagana tayo sa yamang tubig?	**Tugon Mo** **Tugon Mo** ____________________ ____________________ ____________________ ____________________ ____________
Tanong 4 Ano ang ating dapat gawin para hindi maubos ang ating yamang tubig?	**Tugon Mo** ____________________ ____________________ ____________________
Lagda ng Mag-aaral:	

Gawain 2: Buo-Kahulugan: Mula sa naibigay na mga kasagutan, dugtungan ang bitin na pahayag.

Ang mga yaman ng bansa ay may malalim na ugnayan sa pangkabuhayan, kapaligiran at kultura ng mga mamamayan dahil….

Kapag sagana sa Likas na Yaman ang bansa, ito ay magiging maunlad sapagkat…

IKALAWANG ARAW

Kaugnay na Paksa 2: Mga Hamon at Pagtugon sa mga Gawaing Pangkabuhayan ng Bansa

1. Pagproseso ng Pag-unawa

Maraming iba't-ibang hamon ang kinakaharap ng mga gawaing pangkabuhayan sa isang bansa. Isa sa mga dahilan ay ang mga gawaing nakasisira sa kapaligiran at nagdudulot ng masamang epekto sa ating mga likas na yamang tubig.

Pansinin Mo: Suriin ang mga larawan. Ano ang maaaring maidudulot nito sa ating mga Likas na yamang tubig at sa pangkabuhayan ng mga mamamayan?

Mula sa: CC BY SA-NC

Maghahanda ang guro ng papel na may nakasulat na :

MASAMANG EPEKTO SA Yamang Tubig

Sulat-isip: Hatiin ang klase sa dalawang grupo at bumuo ng dalawang malalaking bilog. Magsulat ng isang sagot ang bawat mag-aaral sa grupo ukol sa nakitang larawan sa papel na ipapasa-pasa sa bawat isa. Pagkatapos mapaikot ang papel sa lahat ng mga miyembro, tatawag ang guro ng isang kinatawan sa bawat grupo upang basahin ang lahat ng mga sagot na naisulat. Pagkatapos matawag ang mga kinatawan ng grupo, ipoproseso ng guro ang lahat ng kasagutan ng mga mag-aaral at ilahad ang kahalagahan ng pinagkukunang- yaman sa ating ekonomiya at sa mga kabuhayan, kapaligiran at kultura natin. Maaring idadaan ng guro ang diskusyon sa pamamagitan ng "graphic organizer" upang mabilis maiuugnay ng mga mag-aaral ang epekto ng masamang gawain o mga hamon sa ating likas na yaman sa hanapbuhay ng mga tao, sa kapaligiran, at sa kultura.

Itanong: Ano kaya ang mangyayari kung patuloy ang mga hamon sa ating mga likas na yamang lupa at tubig?

Masdan Mo:

Upang masolusyonan o malutas ang iba't-ibang hamon sa ating mga likas na yamang tubig, ang pamahalaan ay bumuo ng mga lokal at nasyonal na batas pangkapaligiran. Basahin ang mga sumusunod:

1. **Ang RA 9003, o Ecological Waste Management Act of 2000**, ay isang batas sa Pilipinas na naglalayong mapanatili ang kalinisan ng kapaligiran. Ipinatutupad nito ang wastong pagkakabukod-bukod ng basura sa pamamagitan ng paghihiwalay ng recyclable waste at compostable waste.
2. **RA 8749 o Philippine Clean Air Act of 1999** ay naglalayong bawasan ang polusyon sa hangin sa pamamagitan ng regulasyon ng mga emisyon ng sasakyan, pagsasailalim sa pagsusuri ng mga emisyon ng sasakyan upang limitahan ang nakalalasong pollutants, kontrolin ang paninigarilyo sa mga pampublikong lugar at sasakyan, at pagtutol sa pagsusunog ng basura.
3. **Republic Act 9275 o Philippine Clean Water Act of 2004**, layunin ng batas na ito na bawasan ang polusyon sa katubigan at pangalagaan ito. Ipinagbabawal ng batas ang pagtatapon ng plastik at medical waste sa katubigan dahil ito'y nagiging microplastics na maaaring mapakain ng hayop sa karagatan, maaaring makaapekto sa kanilang kalusugan at kalidad ng tubig.
4. **"Basura Ko, Bitbit Ko," "Tapat Ko, Linis Ko," "Clean and Green," at CLAYGO**

(Clean As You Go). Ang bawat pamayanan ay may mga panuntunan para sa pangangalaga ngkalikasan, na naglalayong suportahan ang pamahalaan sa pagpapalinis ng kapaligiran at pangangalaga sa kalusugan ng mamamayan. Kasama sa mga programa ang "Basura Ko, Bitbit Ko," "Tapat Ko, Linis Ko," "Clean and Green," at CLAYGO (Clean As You Go), na naglalayong linisin ang sariling kalat bago umalis sa isang lugar

SIKSIK-SALIKSIK:

1. Magsaliksik ng iba pang mga batas pangkapaligiran o programa ng pamahalaan na na ipinatutupad ng ating pamahalaan o pamayanan upang malinang at maprotektahan ang ating mga likas na yamang lupa at tubig.
2. Alamin ang iba't ibang ahensya ng pamahalaan na tumutulong sa pangangalaga ng ating mga likas na yaman.

1. Paglalapat At Pag-Uugnay

Mula sa napag-aralang paksa, ipagawa ang mga sumusunod na gawain.

Gawain 3: Punan-Detalye: Buuin ang "konseptong mapa" ng mga salita o detalye ayon sa mga kaalaman na nalikom sa talakayan tungkol sa kahalagahan ng pinagkukunang- yamang tubig sa pambansang ekonomiya at sa gawaing pangkabuhayan ng mga mamamayan, kapaligiran at kultura.

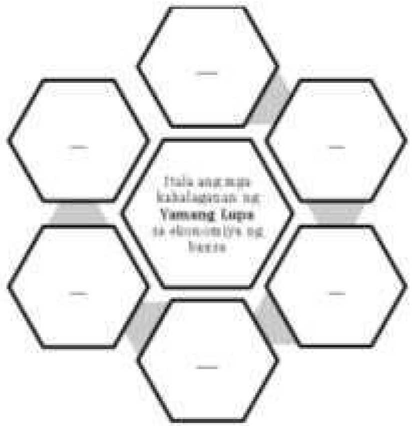

Tapusin ang mga pahayag:

Sa bahaging ito, sasabihin ng guro na ang likas na yaman ay may malalim na impluwensya at pakinabang sa buhay ng mga tao at nagbibigay ang mga ito ng iba't ibang mga <u>benepisyo.</u>

Maghanda ng mga katanungan upang suriin kung naintindihan ng mga mag-aaral ang aralin.

Bilang isang responsableng bata, pinapangako kong pangalagaan ang mga yamang tubig sapagkat

____

Kung pangangalagaan natin ang ating mga yamang tubig, ito ay makakapagdulot ng

____

IKATLONG ARAW

Kaugnay na Paksa 3: Epekto ng Pakinabang Pang-Ekonomiko ng mga Likas na Yaman (Tubig) sa Tao, sa Kanyang Kabuhayan, Kapaligiran at Kultura

1. Pagproseso ng Pag-unawa

Ano-ano kaya ang mga pakinabang na naibibigay ng mga Likas na yamang tubig tungo sa pag-angat ng ating ekonomiya?

Gawain 4: Punan-Halaga: Punan ng sagot ang "graphic organizer" ng posibleng pakinabang na naibibigay ng mga Likas na yamang tubig tungo sa pag- angat ng ating ekonomiya?

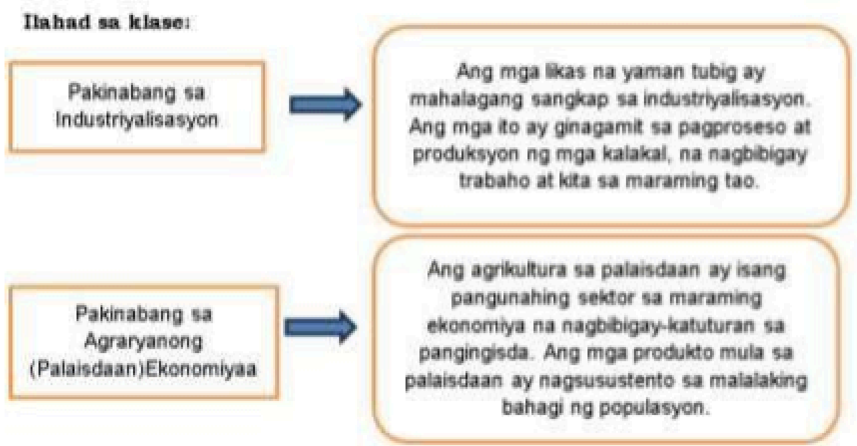

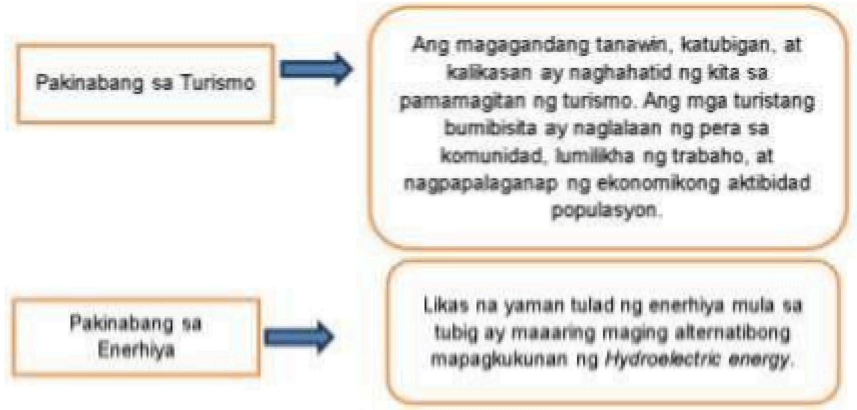

2. Pinatnubayang Pagsasanay

Mula sa napag-aralang paksa, ipagawa ang mga sumusunod na gawain.

Gawain 5: Bigyan-Detalye: Punan ang tsart ng tamang sagot.

Likas na Yaman	**Pakinabang Pang-ekonomiya**				
	Industriyalisasyo n	Agraryanong Ekonomiya	Turismo	Enerhiya	Likas na Materyales
Yamang Tubig					

3. Paglalapat at Pag-uugnay

Magpamuna Tayo: Magbigay ng opinyon hinggil sa pahayag na ito: Ano ang mas mahalaga sa pag-angat ng ekonomiya, Magandang Kalakalan o Masaganang Likas na Yaman?

D. Paglalahat

IKAAPAT NA ARAW

Gawing gabay ang kuwadro sa pagtalakay at lubos na pagpapahalaga sa natutuhan sa aralin.

1. **Pabaong Pagkatuto**

   Gawain 6: Bintana ng Pag-Unawa: Balikan muli ang mga napag-aralang konsepto tungkol sa yamang tubig at punan ng mga kaisipan ang mga kahon.

3. Ano ang gagawin mo upang mapangalagaan ang mga yamang tubig?

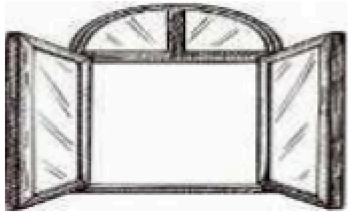

KAHULUGAN	KAHALAGAHAN
● Nagmumula sa kalikasan na nagdudulot ng benepisyo sa ekonomiya, kalusugan, kultura, at pangangalaga ng kalikasan	● Pangunahing pinagmumulan ● Nagbibigay trabaho at kita s lalo na sa mga rural na lu agrikultura at pangingisda
KATANGIAN	**HAMON**
● Maaring matatagpuan sa kalupaan o katubigan	● Mga Gawain gaya ng pagtata sa paligid at mga katubigan, mga kahoy, pagkakaingin, pa paggamit ng laso at dinamita at pagbpapabaya sa mga any tubig na siyang pinangagalin yamang lupa at tubig. ● May mga ahensya ang mga p namamahala

2. Pagninilay sa Pagkatuto

1. Ano ang naranasan mo habang ginagawa ang mga gawain sa pagkatuto?
2. Ano ang naramdaman mo nang nalaman mo ang kahalagahan at mga hamon sa ating yamang tubig?

Mahalagang malagom ang naging pagninilayng mga mag- aaral batay sa nagging karanasan sa buong proseso ng pagtuturo. Ang mga kasagutan kaugnay ng naramdaman at naranasan ay makatutulong sa planong gagawin at pagpapaunlad sa mga susunod na pagbuo ng mga gawain
atpagsasanay sa iba't iba pang paparating na paksa at aralin.

IV. EBALWAYSON NG PAGKATUTO: PAGTATAYA AT PAGNINILAY		MGA TALA SA GURO
A. Pagtataya	**1. Pagsusulit**	

Gawain 7: Tara't- Maglikha: Sagutin ang tanong sa loob ng kahon sa pamamagitan ng paggawa ng mga sumusunod na gawain. Pumili lamang ng isang gawain na sa tingin mo ay magagawa mo nang mahusay.

Ano ang ating dapat gawin upang umunlad ang kalagayang pang-ekonomiya ng ating bansa sa pamamagitan ng ating mga likas yamang tubig?

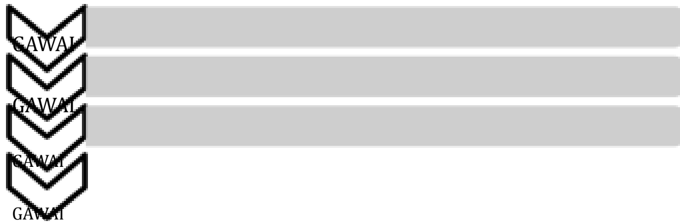

Sa paggawa ng gawain, isaalang-alang ang pamantayan ng *rubric na nasa ibaba.*

Pamantayan	4	3	2	1
Kabuluhan	Lubhang makabuluhan ang mensahe ng sagot sa katanungan.	Makabuluhan ang mensahe.	Hindi gaanong makabuluhan ang mensahe.	Hindi makabuluhan ang mensahe.
Kalinawan ng Paglalahad	Lubhang malinaw ang lahat ng mensahe ng sagot sa katanungan.	Malinaw ang karamihan sa mensahe at pananalitang ginawa.	Hindi malinaw ang karamihan sa mensahe at pananalitang ginawa.	Hindi malinaw ang sa mensahe at pananalitang ginawa.
Paglalahad	Kawili-wili at nakahihikayat ang paglalahd.	Epektibo ang paglalahad.	May kaayusan at maliwanag ang paglalahad.	Walang kaayusan at hindi maliwanag ang paglalahad.

Lumikha o gumamit ng himig ng isang
Maghanda ng isang dulat sa pamamagitan ng
Magpakita ng isang dula-dulaan
Gumawa ng isang "comic strip"

B. Pagbuo ng Anotasyon

Itala ang naobserhan sa pagtuturo sa alinmang sumusunod na bahagi.	**Epektibong Pamamaraan**	**Problemang Naranasan at Iba pang Usapin**
Estratehiya		
Kagamitan		
Pakikilahok ng Mag-aaral		
Iba pa		

Hinihikayat ang mga guro na magtala ng mga kaugnay na obserbasyon o anomang kritikal na kaganapan sa pagtuturo na nakakaimpluwensya sa pagkamit ng mga layunin ng aralin.
Maaaring gamitin o baguhin ang ibinigay na template sa pagtatala ng mga kapansin- pansing lugar o alalahanin sa pagtuturo.

Bilang karagdagan, ang mga tala dito ay maaari ding maging isa mga gawain na ipagpapatuloy sa susunod na araw o mga karagdagang aktibidad na kailangan.

C. Pagninilay	Pahayag-Paliwanag sa Danas ng Pagtuturo 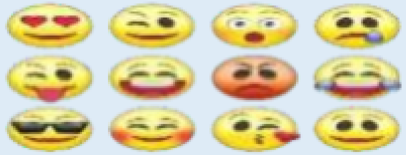 Pakiramdam ko, ang linggong ito ay sapagkat____ Naging mapanghamon ang pagtuturo dahil____________________________ ____. Sa huli, nagtagumpay ang pagtuturo sapagkat ang pagkatuto ng mga mag-aaral ay makikita sa__________ ____.	Ang mga entry sa seksyong ito ay mga pagninilay ng guro tungkol sa pagpapatupad ng buong aralin, na magsisilbing input para sa pagsasagaw ng LAC. Maaaring gamitin o baguhin ang ibinigay na mga gabay na tanong sa pagkuha ng mga insight ng guro.